

49472

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın T.C. Ticaret Bakanı Sayın Prof. Dr. Ömer BOLAT tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim. 18.09.2026

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

Geçtiğimiz günlerde Adalet Bakanlığı, yaş sebze ve meyve piyasasında fiyatları manipüle ederek haksız kazanç sağlayan büyük tedarikçi firmalara yönelik 22 ilde dev bir operasyon başlatıldığını kamuoyu ile paylaşılmıştır. “Tarladan sofraya” uzanan zincir üzerinde kurulan düzen ile tüketicilerin raflarda karşılaştığı fahiş fiyat farkını bir kez daha ortaya koymuş ve fiyat belirleme mekanizmasının tekrardan gözden geçirilmesi gerekliliğine bir kez daha dikkatleri çekmiştir. Vergi Denetim Kurulu (VDK) müfettişlerinin 41 riskli mükellef üzerinde yaptığı incelemelerde, üretici satış fiyatı ile şirketlerin kayıtlarındaki alış maliyetleri arasında uçurum olduğu belirlenmiştir. Bunun en çarpıcı örneklerden biri, kg fiyatı tarlada 6-8 TL olan mandalınanın, müstahsil makbuzuna kg fiyatının 28 TL maliyetle kayda geçirildiğinin tespiti. Daha sonra söz konusu şirket, ürünün kilogramını ortalama 31.82 TL fiyatla satarak kağıt üzerindeki kar marjını neredeyse sıfırlamış gibi göstermiştir. Soruşturma dosyasındaki veriler, usulsüzlüğün sadece fiyatlarla sınırlı kalmadığını, satılan ürün tonajlarının da devasa boyutlarda büyütüldüğünü gözler önüne sermiştir. Örneğin üretici 35 TL'ye sattığı limonu, makbuzlarda 70-78 TL aralığında gösterirken yılda 200 ton limon üreten bir üretici adına 633 ton ürün

belgelendirildiği tespit edilmiştir. VDK müfettişlerinin görüşme sağladığı bazı kişiler, adlarına milyonlarca liralık makbuz düzenlenmesine rağmen ilgili firmalara hiç ürün satmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca zirai faaliyeti olmayan kişiler, şirket çalışanları ve hatta tarlasında yetiştirmedeği meyve ve sebze adına belge düzenlenen üreticiler olduğu kamuoyu ile paylaşılmıştır. En dikkat çekici nokta ise şirketlerin yürüttükleri işlemlerin tamamen hayali olmasının yanı sıra vefat etmiş kişiler adına belgeler düzenlemiş olmalarıdır. Yapılan denetimlerde hayatını kaybetmiş 49 kişi adına 87 müstahsil makbuz düzenlenerek 2.5 milyon TL'den fazla hayali maliyet oluşturulduğu belirlenmiştir. Üreticilerimiz tarımsal üretimde birçok yapısal ve ekonomik sorun ile baş etmeye çalışırken vatandaşlarımızın alım gücündeki kayıp her geçen gün artmaktadır. Bu durum ürünün tarladan markete gelene kadar kayıt dışı ve usulsüz maliyet oyunlarını ile de artışa uğraması kabul edilebilir bir durum değildir. Hükümet tarafından tarladan sofraya kadar olan zincirin doğru yönetilmesi, "Hal Yasası" gibi gerekli yasal düzenlemelerin zaman kaybetmeden meclis gündemine alınması büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınız sebze ve meyve ticaretinin yapıldığı haller, toptancı işletmeleri ve diğer toptan satış noktalarında hangi denetimler yapılmaktadır?
- 2- Son beş yıl içerisinde uygun belge düzenlemeyen veya hileli yola baş vuran kaç sebze ve meyve ticareti yapan şirket denetimler sonucunda tespit edilmiştir?
- 3- Bakanlığınızın üretici ve tüketici fiyatlarının kontrolüne yönelik kontrol mekanizması var mı? Düzenli olarak üretici ve tüketici fiyatları arasındaki fark kontrol ediyor mu?
- 4- Son beş yıl içerisinde usulsüz sebze ve meyve ticareti yaptığı tespit edilen şirketlere hangi yasal işlemler yapılmıştır?
- 5- Usulsüz sebze ve meyve ticareti sonucu oluşan kamu zararının karşılanması için hangi adımlar atılmıştır? Sorumlular hakkında hangi işlemler tahsis edilmiştir?
- 6- Usulsüz sebze ve meyve ticaretinin önüne geçmek ve üreticiden tüketiciye ulaşana kadar oluşan fiyat farkının ortadan kaldırılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması konusunda bakanlığınızın bir çalışması var mıdır? Varsa bu çalışma hangi aşamada?

